

Izhaja vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih, ob 5 zjutraj.

Uredništvo: Ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadst. — Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu lista. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo in rokopi si se ne vračajo.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Stefan Godina. Lastnik konsorcij lista „Edinosti“. Tisk: tiskarna „Edinosti“, vpisane zadruge s omejenim poročstvom v Trstu, ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20.

Telefon uredništva in uprave št. 11-57.
Naročnina znaša: Za celo leto K 24.—
za pol leta 12.—
za tri mesece 6.20
za nedeljsko izdajo za celo leto 2.60
za pol leta 1.30

Pregled najnovejših dogodkov.

Romunska bojišča. — Odpor sovražnika ob dolnji Jalomiti strti. Napredovanje na vsej fronti kljub velikim terenskim težkostem.

Ruska bojišča. — Na vzhodnem Sedmograškem nadaljujejo Rusi svoje brezuspešne napade.

Na italijanskem in zapadnem bojišču nobenih važnih dogodkov.

Macedonska fronta. — Krvavo odbiti srbski napadi vzhodno Černe.

Razno. — Grof Apponyi k avstrijski kabinetski krizi. — Briandov govor v zbornici glede ureditve vprašanja vrhovnega poveljstva in vojnega položaja. — Glasovi iz ententnih in nevtralnih dežel o mirovni ponudbi.

Ogrska magnatska zbornica.

K avstrijski kabinetski krizi.
BUDIMPEŠTA, 14. (Kor.) Utemeljujoč svojo nujno interelacijo glede gospodarske nagodbe, je posl. grof Apponyi izjavil: Gospod. ministrski predsednik je odgovoril včeraj na več vprašanj glede nagodbe. Stališče vlade da se v teh vprašanjih ni izpremenilo. Ta odgovor bi imel vsebino, ako bi poznali stališče vlade. Vrh tega je ministrski predsednik rekel, da nova avstrijska vlada, pri čemer je bilo očitno razumeti Körberjevo vlado, ni bila nikdar na nasprotnem stališču. To da sedaj, ko je Körberjevo ministrstvo padlo, kar nas z državno-pravnega stališča nič ne briga, in je imenovana nova vlada, stopi dr. Spitzmüller na čelo nove avstrijske vlade, ki ni bil sprejet v Körberjevo ministrstvo in je najbolj tipičen zastopnik dolgoročne nagodbe. Čeprav ne dejansko, pa smo politično zainteresirani na tem, ako stopi na čelo avstrijske vlade tako izrazita gospodarska individualiteta. Zbornica nikakor ne sme biti popolnoma neorientirana. Govornik je stavil zato sledečo interelacijo: „Jeli vlada pripravljena, da kolikor mogoče hitro orientira zbornico o stanju gospodarskih nagodb in pogajanj z avstrijsko vlado? Jeli pripravljena, da se izrazi o tem, da bo sklenjena ta nagodba le na način, ki bo odgovarjal naši ustavi?“ V svojem odgovoru je ministrski predsednik grof Tisza izjavil, da se morajo taka pogajanja v interesu dežele vršiti diskretno in da se bo o tem poročalo že pravočasno. Odgovor grofa Tisze je bil sprejet na znanje, nakar je bila seja ob 412 zaključena.

Avstrijsko uradno poročilo.

DUNAJ, 14. (Kor.) Uradno se razglasa: 14. decembra 1916.

Vzhodno bojišče. — Mackensenova armada: Sovražnik se umika tudi v območju dolnje Jalomite. Na naši strani zopet pridobitev ozemlja. — Fronta nadvojvode Jožefa: Rusi napadajo dalje. Bil so tudi včeraj povsod odbiti, tako južno Uza kakor v dolini Trotošula in zapadno Tölgyesa. Nad mestom Conancesci je avstrijski bojni letalec sestrelil eno sovražno letalo, ki se je prevrnilo in padlo v nekem gozdu na tla. — Fronta princa Leopolda Bav.: Na obeh straneh Dnestra je delovanje ruskih topov naraslo. Sicer nič novega.

Italijansko in jugovzhodno bojišče. — Nobenih posebnih dogodkov. Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, iml.

Nemško uradno poročilo.

BEROLIN, 13. (Kor.) Veliki glavni stan, 13. decembra 1916, zvečer. Trenotno poživljen ogenj ob Sommi in na vzhodnem bregu Moze. — Deveta armada se bliža mestu Buzen. — Vzhodno Černe so se pričeli novi srbski napadi.

BEROLIN, 14. (Kor.) Veliki glavni stan, 14. decembra 1916.

Zapadno bojišče. — Fronta prestolonaslednika Rupprehta: V posameznih odsekih fronte ob Sommi trenotno močen topovski boj. — Prestolonaslednikova armada: Pri Le Four de Paris, v Argonih, po močni topovski pripravi izvršeni sunki francoskih patrulj so bili odbiti. Na desnem bregu Moze je bilo popoldne topovsko delovanje močnejše.

Vzhodno bojišče. — Fronta princa Leopolda Bav.: Nič bistvenega. — Fronta nadvojvode Jožefa: V Gozdih Karpatih na več točkah topovski ogenj. V gorovju György in v dolini Trotošula so Rusi nadaljevali svoje izgubonošne napade, toda brez vsakega uspeha. — Mackensenova armada: Ugodno napredovanje na vsej fronti kljub zelo velikim terenskim težkostem. Velika Valahija južno železnice Bukarešt — Črnadova je očistena sovražnika. — Macedonska fronta: Srbski napadi jugovzhodno Černe so se razbili ob težkih izgubah pred bolgarskimi postojankami.

BEROLIN, 14. (Kor.) Veliki glavni stan, 14. decembra 1916, zvečer.

Ob Sommi živahen ogenj in posameznih odsekih. Zvečer so se pričeli sunki Fran-

cozov na vzhodnem in zapadnem bregu Moze. — V Romuniji je prekoračila Jalomito sedaj tudi donavska armada.

Prvi generalni kvartirnojmster: pl. Ludendorff.

Hindenburg o vojnem položaju.

BEROLIN, 13. (Kor.) Kakor poroča »Lokalanzeiger«, je Hindenburg v nekem razgovoru z Wiegandom, poročevalcem »New York Worlda« izjavil: »Naš vojaški položaj je ugoden na vseh frontah, v Romuniji izvrsten. S preteklim letom zamoremo biti vsekakor zadovoljni. Ententa ni imela dosedaj nikjer večjega uspeha in to kljub premoči in pomožnim virom iz celga sveta. Ententa se tolaži zopet z letom 1917. Dogodki imajo neveselo lastnost, da se maščujejo nad prorokovalci. Morda je ententa že doživela te izkušnje. Njen načrt, uničenje Nemčije, naj se izvrši 1. 1917. Samo naj pridejo, mi in oni bomo videli! Čemu napajajo Francozi vsak meter svojih tal v rabljalnem fanatizmu z lastno krvjo, tega ne razumem.« O Avstriji in Ogrih je rekel Hindenburg, da vedo nemški vojskovodje bolje, kakor ostali svet, kakke usluge so izvršili Nemčiji v tej vojni. Hindenburg je nato vprašal: »Čemu prihaja ameriška vlada s tako izrednimi mornariškimi zahtevami?« Na pripombo Wieganda: »Mi smo za mir, a hočemo biti istočasno pripravljeni«, je feldmaršal odgovoril: »V tem se Amerika čisto nič ne razlikuje od Nemčije. Vsak krepek narod mora biti pripravljen, da brani svoj obstoj, da varuje svojega poglavarja in svoje pravice.« Ko je prišel Wiegand govoriti o miru, je rekel Hindenburg: »Vprašajte tozadevno druge države. Mi smo vojno že dobili, ako onemogočimo našim sovražnikom, da dosežejo svoj cilj. To smo delali dosedaj in v tem smislu bomo delovali do konca.«

Dogodki na morju.

BEROLIN, 13. (Kor.) Wolffov urad poroča: Od 28. novembra do 8. decembra so naši podvodniki pred francoskim kanalom in ob atlantiški obali potopili med drugim 17.000 ton angleškega premoga, ki je bil na poti v Francijo in en angleški parnik s 6000 tonami vojnega materiala na poti iz New Yorka v Francijo.

Ententni glasovi o mirovni ponudbi.

Angleški glasovi.

LONDON, 13. (Reuter. — Kor.) Novozelandski ministrski predsednik je rekel včeraj v Londonu v nekem nagovoru: Čujem, da je bila danes popoldne v Nemčiji podana važna izjava o takojšnjem pričetku mirovnih pogajanj. To je pač stališče Nemcev, ne verjamem pa, da je tudi naše. (Odobranje.) Mi bomo govorili o miru — govorim s stališča države — ko bomo smatrali, da je prišel čas za to. To je vse, kar naj rečem o tej stvari, ker bi premirje, ki bi dejanski povzročilo trajno opustitev sovražnosti, spravilo zavezničke napram Nemčiji v kvaren položaj. Če bi se sedaj dovolilo premirje, bi pomenjalo to opustitev upanja, da se Nemčija prisili, da se podvrže, in bilo bi izdajstvo na uporu civilizacije proti vrnitvi v barbarstvo. Prevzemamo polno odgovornost za to, da bodočim rodovom rešimo povratne strahot, ki jih Nemčija z bogokletstvom na svojih lažnivih ustnicah celo sedaj še namerava skrivati. To je predvsem znak za to, da se Nemčija zaveda svoje slabosti. Zaveznički morajo vsako misel posredovanja v kakršnikoli obliki in s katerekoli strani absolutno zavrniti tako dolgo, dokler naj bi bila predlagana podlaga sklicevanje na moč, ne pa na pravico. Ravno tako odločno morajo zavrniti pogajanja o premirju, dokler niso vrnjene in odškodovane dežele, ki jih je zasedel sovražnik.

LONDON, 13. (Reuter. — Kor.) Liberalni »Daily Chronicle« razpravlja o nemški mirovni ponudbi in piše: Nemčija more imeti mir pod pogoji, ki smo jih postavili mi. Če o teh pogojih morda kakvo ni na jasnem, jih vsak čas lahko izve od nas. Kar se tiče nas samih, smo vedno zahtevali in zahtevamo tudi danes, da se razoroži pruski vojaški stroj ter izroči ali uniči brodogradnjo in vsa artiljerija v Nemčiji. — »Daily News« pišejo: Zaveznički se ne morejo spuščati v mirovna pogajanja na podlagi, ki jo je nasvetoval Bethmann-Hollweg, temveč morajo s svoje strani predložiti sovražniku in svetu svoj stvar, da odgovornost za sprejem ali odklonitev svojih pogojev kot podlage zvale na Nemčijo. — »Daily Mail« pravi: Bethmann-Hollweg nima več pravice na odgovor, kot če bi bil kot oboževan vmlenc vdrl v zasebno hišo. Zaveznički vedo, da bi mir z narodom tatov, roparjev in državnikov, ki smatrajo vse pogodbe za papirne kunje, ne bil vreden papirja in črnila. — »Times« pišejo: Nemčija je že poizkušala pripraviti Jednjenje države, da bi stavile posredovalni predlog. Njen poizkus se je klavno izjalovil, in ker ne verjame, da bi kak drug nevtralec mogel izvesti uspešen posredovalni poizkus, pa sama stavi direktno ponudbo vojaškim se državam.

LONDON, 13. (Reuter. — Kor.) »Daily Telegraph« piše k Bethmann-Hollwegovi izjavi: Če priznamo, da je Nemčija dose-

gla višek svoje moči, je potem logični zaključek, da mora sedaj slediti neizogibno nazadovanje. Sovražnik je sedaj napel svoje moči do skrajnosti. Ostalo ni veliko več, kar bi mogel storiti še. Niso zmogovanci v boju, ki pravijo: »Zdaj smo si boti! Bodimo prijatelji!« List poudarja, da morajo zaveznički kot celota, ne pa Velika Britanija sama, odgovoriti na sovražnikov predlog, in pravi, da je glavni namen mirovne ponudbe državnega kancelarja, da bi se napravil vtisk na nevtralece.

ROTTERDAM, 13. (Kor.) Dopisnik »Nieuwe Rotterdamsche Courant« v Londonu brzojavlja naslednje izjave angleških listov: »Manchester Guardian« pravi: Gre za odkritosrečno mirovno ponudbo. Morala bi se tako vršiti izmenjava mnenj. Absolutna odklonitev take izmenjave mnenj bi zaveznički v očeh vseh nevtralecev dajala krivdo. — »Morning Post« piše: Splošno vlada čustvo olajšave, da mirovna ponudba ni prišla pred preosnovno vlado, kajti splošno je znano, da je bilo v prejšnjem ministruveliko članov, ki so bili pripravljeni skleniti neodločen mir. — »Times« pravi: Govor, ki ga uporablja Nemčija, ni govor vojašcoe se države, ki uvideva izjalovitve militarizma in želi sporazuma s svojim nasprotnikom. — »Daily Chronicle« pravi: Nemčija ve, da jo zadene katastrofa, če bo vojna trajala do prihodnjega poletja. Asquithova izjava, da se mora za vse čase odpraviti podlaga vojaške nadvlade, velja še vedno. List zaključuje, da še ni popolne skladnosti glede stališča zavezničkov napram mirovni ponudbi.

Francoski glasovi.

PARIZ, 13. (Havas. — Kor.) »Petit Journal« piše o vsebini izjave ministrskega predsednika Brianda, ki jo poda o mirovni notii: Nota se ne da smatrati za svet pretresajočo; močno je podobna prejšnjim. Gotovo je bolj akcentuirana; vendar pa ostaja vedno manever, katerega namen je pomirjenje razpoloženja v zveznih deželah in razdvojitve zavezničkov. Kljub vsem zmagospem ostaja v Nemčiji dovolj skrbi, ki jo pojašnjuje novi manever njenih vodilnih oseb.

Italijanski glasovi.

MILAN, 13. (Kor.) »Corriere della Sera« komentira v hitrici in s pridržkom predlog na mirovna pogajanja: Ta predlog je, kot so bili prejšnji, zahrbtn in ne naznača nikake bistvene podlage za sporazum. Daleč smo še od evropskega miru in stojimo bolj kot kdaj ob sanjah nemškega miru. Državni kancelar je sicer namenoma pustil v senci častihlepa stremeljenja nemške politike, toda večina državnih poslancev in časopisje so jih spremljali. Težko da bi bilo navdušenje zaradi Vlaške navdalo nemško vlado z modro nagajenostjo, da bi hipoma storila veliko korak nazaj na poti svojih starih zahtev. Prva vest je napravila vtisk, da je državni kancelar z veliko formalno svečanostjo hotel obnoviti svoj trdovratni cilj, ki mu pa sreča ni bila mila, da bi namreč opravičil svojo vlado pred narodom zaradi novih, zelo težkih žrtvi, ki se mu nalagajo, in da bi javno mnenje sovražnih dežel odvrnil od natančnega spoznanja resnice.

CURIH, 13. (Kor.) Cenzura je od komentirja v »Popolo d'Italia« o mirovni ponudbi osrednjih držav pustila samo naslednje: Vsekakor je iz državnega zbora izšla ponudba pruskega miru, ki je svobodni narodi ne morejo sprejeti in ne sprejmejo. Nihče zavezničkov ne bo hotel služiti tej igri. Italijanski narod naj odgovori vsem Nemcem: »Nikakor hlapčevstva, vojno do zmage!«

Glasovi iz nevtralnih držav.

STOCKHOLM, 13. (Kor.) Mirovna ponudba osrednjih vlasti je napravila tu velik vtis. Liberalno in konservativno časopisje pozdravlja 12. decembra soglasno kot mejnik v zgodovini svetovne vojne. »Svenska Tagbladet« meni, da so osrednje vlasti pokazale, da so pripravljene, da se pogajajo na kaki drugi podlagi, kakor na premoči. »Dagens Nyheter« naglašajo močno stališče osrednjih vlasti. Trenotek za mirovni predlog je posebno ugoden, ker bo zima v kratkem izšla na vseh frontah premirje, tako da bo imela beseda mir poslušna ušesa. »Sozialdemokraten« pogreša v govoru državnega kancelarja jasnih pogojev, toda tudi celo ta list priznava, da je mirovna ponudba osrednjih vlasti odkritosrečna.

CURIH, 13. (Kor.) »Zürcher Post« piše: Sedaj nastane vprašanje, ali naj nevtralcu tudi se sedaj naprej čakajo na pogubo Evrope. Smemo izraziti upanje, da bo švicarski zvezni svet, ako pride manj vrsta, s čutom odgovornosti rešil vprašanje v smislu trpečega človeštva. »Basler Nationalzeitung« piše: Kdor se hoče samo braniti, tega je lahko dobiti za mir in vsaj to, kar ima povedati nasprotnik. Le oni, ki vojuje osvojevalno vojno, mora počakati na ugodnejši vojni zemljevid in noče ničesar slišati o pogajanjih, dokler ne uniči nasprotnika.

AMSTERDAM, 13. (Kor.) »Het Nieuws van den Dag« piše: Osrednje vlasti so pri nevtralnem svetu in narodih, ki streme po miru, na vsak način pridobile na ugledu.

One so prve, ki so izrekle jasno: »Mi smo za mirovna pogajanja.« Strašna odgovornost leži sedaj na ramah angleške vlade. Mirovna ponudba ni nikak izdelek slabosti. V tem oziru je trenutno izbran izborni. Katoliški »Maasbode« spominja na besede papeža Benedikta XV., ki jih je dne 30. julija 1915 izpregovoril na naslov vojskujočih se narodov in dežel: »Blagoslovljen bodi, kdor sprejme prvi oljnik veljiko miru in pusti sovražniku njegove pravice!« Dejstvo, da so se osrednje vlasti obrnile tudi na papeža, je smatrati kot ugodno znamenje.

HAAG, 13. (Kor.) Pri razpravi o zakonskem načrtu glede daljšega službovanja milice je na današnji seji druge zbornice socialistični voditelj Troelstra izpregovoril pri besedi o mirovni ponudbi osrednjih vlasti in jo pozdravljal kot luč v temoti. Izrazil je nado, da se bo ententa pečala s to ponudbo in da bodo razne stranke zadostno vplivale na njih vlade. Upam, da smem zagotoviti, da bi vsi socialisti odobrvali mirovna pogajanja.

Francoska zbornica.

PARIZ, 14. (Kor.) Zbornica je s 314 proti 165 glasovom sprejela dnevni red, ki izreka vladi zaupnico.

ZENEVA, 14. (Kor.) Iz Pariza se poroča: Predsednik republike je na podlagi poročila vojnega ministra podpisal dva odloka, katerih prvi se glasi: General Joffre, vrhovni poveljnik francoske armade, prevzame pri vladi vlogo strokovnega svetovca glede vodstva vojne. Drugi odlok se glasi: Vrhovna poveljnika severne in severovzhodne armade in orijentske armade izvršujeta glede vodstva operacij vsak svoj urad, ne da bi se morala ozirati na pogoje, ki se določeni v odloku z dne 28. oktobra 1915 glede predpisov o vodstvu velikih enot in v odloku z dne 2. decembra 1915 glede službovanja v vojni.

PARIZ, 14. (Kor.) Na včerajšnji popoldanski seji zbornice je podal ministrski predsednik Briand sledečo izjavo: »Tekom tajnih sej ste bili ločeni dve vprašanji in sprejet od zbornice dnevni red, ki izraža vladi zaupnico: 1. Vprašanje glede vojnega vodstva, to se pravi, vodstva s sodelovanjem vojnega odbora in 2. vprašanje glede izpremembe v vrhovnem poveljstvu. Ta vojni odsek dobi vsa pooblastila za naglo odločitve s primernimi sredstvi za izvedbo. Zboroval bo skoraj trajno in bo pazil, da bo izdelovanje povečano, urejeno preskrbovanje z živili in zagotovljena pravična razdelitev med civilno prebivalstvo in vojaštvo. Ne da bi s prevelikim optimizmom, ki je danes večji nego kdaj prej, pospeševali pričepanje o gotovosti zmage, smemo povedati, da so se nemške čete začetkom vojne vrgle skoro samo na nas. Francija je ustavila sunek in onemogočila odločilno zmago. Nikjer niso bili uspehi Nemcev odločilni. Res je, hrabra Romunija se je morala umakniti. To je žalostno, toda njena, na ruske armade opirajoča se armada se bo zopet dvignila, kajti orijentalno vprašanje je daleč od rešitve. Jutri se ustanovi nova fronta, ki bo spravila v tir sovražno fronto. Reklo se bo, leto 1916 ni prineslo zmage, toda dejstvo je treba gledati v obraz. In nemška armada ni izvajala zmage, kajti po osmih mesecih smo zmago pri Verdunu vknjižili v naš račun. Vojni odsek ne bo izlval v deželi nobenih ovir. Mi bomo rekvirirali, kar je potrebno. Zahtevali bomo ureditev gotovih vprašanj z odlokom, kajti zakoni bi bili prepočasni za ureditev. Zahtevali bomo prepoved alkohola. Gotovo je, da se izraza diktatorska volja sovražnika, volja, da si zagotovi zmago spomladi s tem, da spopolni svoje nezadostno moštvo z vojnimi materialom.«

Namigajoč na govor državnega kancelarja, je Briand izjavil: »Moja dolžnost je, da obvarujem deželo pred eventualno zastrupitvijo (žihavno odobranje). Ako se kaka dežela obožuje od nog do glave, ako povsod, s kršenjem mednarodnega prava, nabira moštvo, da je prišli k delu, potem bi bil zelo kaznjiv, ako ne bi v tem trenutku zaklical svoji deželi »Pozor! Bodite na straži!« (Odobranje in vzkliki).

Osrednje vlasti so nam stavile predlog za pogajanja o miru v trenutku, ko so Belgija, Srbija in 10 francoskih okrajev zasedeni po sovražniku. Nedoločno in temno, toda s slovesnimi besedami se poizkusi gantiti negotove vesti in srca v deželah, ki žalujejo za tolikimi mrtveci. (Odobranje.) Kaj vidimo v tem govoru? V prvi vrsti vpitje, da se premoči nevtralec in nemški narod. Nikakor nismo mi, ki smo hoteli to strašno vojno; bila nam je usiljena. Na to vpitje sem pripravljen odgovoriti stokrat: »Ne, vi ste bili napadalci. Storitke kar hočete, dejstva govore, ki vam dokazujejo to. Kri pride nad vašo hišo, ne nad našo.« Pravico imam, da opozarjam na ta nerodna izbegavanja. Bethmann-Hollweg je rekel: »Mi hočemo dati našim narodom vsa sredstva za blagostanje, ki si jih žele, in drugim narodom ponudbo kot miloščino, da jim rad prizna, da jih noče uničiti. Po bitki ob Marni in po Verdunu je to, kar se ponuja zmagoslavno in krepko stoječ Franciji (žihavno odobranje).

bravnanje) slab dokument! Pomisliti je treba, kakke namene zasleduje. To je namene, poizkus, da bi se zasejala med aliančni neednost, premotila vest in demoralizirali narodi. Francoska republika pod takimi okoliščinami ne bo storila nič manje kakor konvent (Soglasno odobranje).

ITALIJANSKA ZBORNICA.

CURIH, 14. (Kor.) Na koncu včerajšnje seje italijanske zbornice je minister vnanjih zadev, Soninno, na vprašanje poslanca Baslinija glede mirovne ponudbe osrednjih držav vladam četvero zavezave odgovoril naslednje: V resnici ni je bila od švicarskega poslanika izročena nota nemške vlade in njenih zaveznic s predlogom, da se prično mirovna pogajanja. Švicarski poslanik je pristavil, da podaja to sporočilo v svoji lastnosti kot zastopnik nemških interesov v Italiji in italijanskih interesov v Nemčiji tekom sedanje vojne in da ne namerava izvajati nikakršne funkcije posredovanja, temveč enostavno izroča noto. Da odgovorim na vprašanje, morem takoj izjaviti, da v noti ni nobene natančnejše navedbe pogojev, glede katerih bi se predlagalo, da bi se pričela mirovna pogajanja. Besedilo note je bilo v prevodu naznanjeno agenciji Stefani ter se bo objavilo, ako bi se to še ne zgodilo. V francoskem izvirnem besedilu note so besede, ki ponujajo mirovna pogajanja, sledeče: (Soninno je dobesedno prečital dotično mesto note). To je vse, ostalo je modrovanje o vojni. Švicarskemu poslaniku sem odgovoril, da se bom seveda po posvetovanju s svojimi tovariši sporazumel z ostalimi zveznimi vladami glede odgovora na noto, ki je bila pač ravnotako dogovorjena med štirimi sovražnimi državami. Hotel bi posl. Baslinija in ostale poslance, ako bi to nameravali, samo prositi, da to razpravo ne podaljšajo. Kajti v tako delikatni stvari gre za to, da postopajo zaveznički popolnoma soglasno in sicer ne samo v govorih in v stvari, temveč tudi v besednih nijansah. To pa bi bilo nemogoče, ako bi vsakdo že v naprej hotel razodavati svoje posebne vtise. Več nimam povedati. — Posl. Baslini se je zahvalil za takojšnjo izjavo ter se je v smislu ministrovega opomina vzdržal nadaljnjih pripomb.

SLOVESEN VHOD CESARJA V PEŠTO.

BUDIMPEŠTA, 13. (Kor.) Njihu Veličanstvi prideta dne 27. decembra popoldne semkaj in bosta imela po slavnostno okrašenih cestah slovesen vhod.

Angleški vojni svet.

LONDON, 13. (Kor.) Lloyd George je imel danes predsedstvo v vojnem svetu, a je še vedno močno prehlajen; posebno njegov glas je hripav. Državnik je odredil popoln mir za dva dni.

Novi ruski minister za vnanje zadeve.

PETROGRAD, 14. (Kor.) Državni kontrolor Pokrovski je bil imenovan za ministra za vnanje stvari.

Razne politične vesti.

Novi ministrski predsednik, Dr. Aleksander pl. Spitzmüller je bil rojen leta 1862. na Dunaju. Leta 1883. je vstopil kot jurist v finančno službo in je služboval pri raznih dunajskih okrajnih finančnih ravnateljstvih. Proti koncu 80. let je bil poklican v finančno ministrstvo, kjer je bil dodeljen predsedništvu. V letih 1897. do 1899. je pod finančnim ministrom Böhmom in Kaizlom vodil sam predsedništvo. Zaposlen je bil pri raznih važnih delih finančnega ministrstva, kot pri regulaciji valute, nagodbi z Ogrsko in podaljšanju bančnega privilegija. Bil je tudi več let vladni komisar pri Avstro-ogrski banki. Leta 1903. je bil imenovan za podpredsednika deželnega finančnega ravnateljstva in je ostal na tem mestu sedem let. — Leta 1907. je sodeloval zopet pri nagodbi z Ogrsko. Leta 1910. je izstopil iz državne službe, je bil imenovan za ravnatelja avstrijskega kreditnega zavoda in je pripadal tudi upravnemu svetu industrijskih podjetij pod okriljem kreditnega zavoda. 1. decembra leta 1915. je vstopil v Stürgkhov kabinet kot trgovski minister in je ostal v njem, do preosnove kabineta po dr. pl. Koerberju. — V karakterizaciji novega ministrskega predsednika naj navedemole naslednje vrste iz članka, s katerimi ga pozdravlja graška nemškonacionalna »Tagespost«: »Snoči je dospela vest največje važnosti, pa tudi najradostnejše naravi. Dosedanji ministrski predsednik dr. pl. Koerber je podal ostavko in cesar je eno najmočnejših sil prejšnjega ministrstva, gospoda dr. Spitzmüllera imenoval za ministrskega predsednika. Če ne vara vse, že to imenovanje samo pomenja, da je napočila nova doba . . . Vsekakor pride ž njim, temeljita izprememba na vseh pozoriščih . . . V kratkem času, kar je novi vladar na prestolu, je podal že marsikatero močno pobudo, je pokazal spretnost in dober pogled, toplo srce in krepko utripajočo kri. Zato je treba primerne okolice, mož z idejami in mislimi, mož, ki znajo oblikovati

ter pojmovati in reševati probleme. Novi načelnik kabineta je prevzel veliko nalogo. Najprej bi jih opravičil; naša voščila ga spremljajo na njegovem novem potu. — Ali bi bil ta prvi »Tagespostni« pozdrav tako radosten in tako ljubezniv, če bi ga »Tagespost« ne smatrala za svojega?

Demisija Körberjevega kabineta. Kakor da je prišla — poleg senzacij svetovne politike — neka doba presenečenj tudi v našo notranjo politiko. Umorstvo na ministrskem predsedniku grofu Stürgku. Ministrska kriza in izpremembe v sestavi. Ministrstvo Körberjevo in njegove izjave, po katerih je bilo soditi, da prihaja nov kurz v notranje politično življenje in v razmerje napram Ogrski. Čustveno valovanje po vsej državi vsled smrti starega častitljivega vladarja, ki se je zdel narodom živa posebnost država, tako, da si ljudstvo, posebno pa starejša generacija, niti ni mogla zamisliti Avstrije brez cesarja Frana Josipa. Potem čini in odredbe, ki so naravnane in neizogibna posledica izpremembe na prestolu, posebno pa manifest novega cesarja, ki je — v nasprotju s domnevanji na mnogih straneh — proglasil ustavno vladanje kot nedotakljivo. Takoj na to nemškodržavni naskoki na Körberja in sedaj — kakor da je z neba padla — demisija Körberjevega kabineta. Nikdo v široki javnosti ni slutil tega dogodka. Prišel je kot blisk iz jasnega. Kajti tistemu krdelu nemških radikalcev, ki so kričali proti Körberju, ni nikdo pripisoval tolike važnosti in moči, da bi njim na ljubo padala ministrstva — in še tako, ki ni bilo od nobene strani (razum omenjenih kričalcev) sprejeto z nezaupanjem, in čegar šef se je kaj ugodno insceniral. In potem treba še naglasiti: v takih težkih časih, ko je za državo največja potreba, da goje vsi narodi zaupanje do njih, ki jej stoje na čelu? Kje je torej vzrok iznenadnemu padcu kabineta Körberjevega? Bržkone v njem samem. Mož je namreč precej krepka individualnost. Ima svoje nazore, svoje mnenje, od katerega ne popušta rad — posebno v važnih stvareh. Morda bi nam dalo nekoliko razloge dejstvo, da je Körberjevo stališče napram vprašanju obnove pogodbe z Ogrsko precej različno od onega njegovega prednika. Vsaj govorilo se je z vso pozitivnostjo, da Körber nikakor ne sprejme dogovora, kakor ga je sklenil grof Stürgkh z ogrsko vlado, ker da hoče nekoliko drugačno porazdelitev skupnih bremen. Ni torej povsem neverjetno, da je popihala ojastra sapa od ene strani Litve. Saj ne bi se bilo zgodilo prvokrat. Zgodovina bi se le ponovila. Ali razume se — to so le domneve, ugibanja, ki so morda brez podlage. Morda so bili tudi drugi vplivi in od drugih strani. Ali eno je danes gotovo in s tem moramo Slovani države računati z vso resnostjo: na Körberjevo mesto stopa drug mož, ki ga — recimo — ne poznamo s tistih strani kakor dra. Körberja, ki se je odločno izjavil za parlamentarno vladanje. Odhod Körberjev nam mora zvesti kot resen opomin: uredite svojo hišo, ker ne moremo vedeti, kaj se bo godilo okoli nje! Če je bil še kdo med nami, ki doslej ni mogel priti do izpoznanja o potrebi koncent. moči v posamejnih slovan. plemenih in razvrščenja teh poslednjih v trdno falango, mu pa mora padec Körberjev odpreti oči in mu zveneti kot alarmirajoč klic: bližnji časi utegnejo prinesiti potrebo trdne, organizirane brambe pravice naroda! Časi, ki bodo za vsakogar, ki čuti za narod svoj, nalagali kot vrhno zapoved: skrb in delo za bodočnost! Videant consules!

Proti parlamentarizmu za absolutizem.

Kakor smo s svojimi naziranjmi često v navskrižu z glavnim glasom nemške socialne demokracije v Avstriji, tako izrekamo danes »Arbeiter Zeitung« odkrito in iskreno priznanje na odločnosti, s katero je v svoji nedeljski številki zavrnila vse poizkuse izvestnih političnih spekulativov, ki bi hoteli skloniti vlado, naj preko parlamenta, ne meneč se za državno ustavo in temeljne zakone, torej z rekvizitom absolutizma, določi bodočo politično uredbo v državi. To ne bi pomenjalo nič več in nič manj, nego — nasilno odpravo državnih zakonov! Te poizkuse naperjajo njih avtorji proti slovenskemu življenju v državi. Socialna demokracija glasilo pa se jim je uprlo, ker bi — ako bi uspeli — ogrožali tudi politične pravice in svobode državljanov, ki imajo izraza in temelja ravno v prerogativah parlamentarizma, v ustavnih določbi, da vlada ne more v stvareh legislative, zakonodaje, torej v stvareh, ki se imajo glasom zakonodaj, reševati v parlamentu, posebno pa še v stvareh, ki bi pomenjale izpremembo ali celo odpravo zakonov — ničesar odločati brez sodelovanja parlamenta!

Neparlamentarna pot proti veljavi in poziciji slovenskega prebivalstva bi ustvarila nevaren prejudicij tudi za vse politične pravice in svobode državljanov brez razlike narodnosti. To je vzrok, da je »Arbeiter Zeitung« nastopila tako odločno, da nje argumentacija pada kot težko kladivo po glavah tistih politikov, ki so v svoji umazani sebičnosti in pohlepnosti pripravili žrtvovati tudi najvišje in najdragocenejše pridobitve modernega državljanstva.

Najprej se sklicuje »Arbeiter Zeitung« na vladarjev manifest, kjer cesar Karel slovesno zagotavlja, da bo neomajno spoštoval temeljne zakone in da bo vladal v soglasju s temi in drugimi splošnimi zakoni. Nemški radikalci pa zahtevajo, naj se temeljni zakoni prelomijo in naj bi se vladalo v nasprotju z njimi. Nemški radikalci menijo tudi, da bi cesar storil to,

ako bi mu vlada svetovala tako. Ali ministri so, — tako kliče »Arbeiter Zeitung« — položili prisego, da bodo spoštovali državne temeljne zakone! Strmeti moramo torej nad frivolnostjo, s katero govore nemški krščanski socialci (ki so se pridružili zahtevam radikalcev) o svetosti prislege.

Nemški radikalci kriče na dra. Körberja, kakor da je zagrešil kak zločin s svojo izjavo, da stoji na podlagi ustave, da zanj ni nikakega vprašanja, ki naj bi se rešilo brez parlamenta. Šele potem, če bi parlament odrekel, da bi posegel po drugih odredbah. Zločin Körberjev je torej ta, da noče že vnaprej izločiti parlamenta.

Stojimo torej pred dejstvi: da je cesar dal zapriseženo obljubo, da se bo neomajno držal državnih temeljnih zakonov, minister je položil prisego, da bo posloval po teh zakonih, a po mnenju nemških radikalcev je ministrski predsednik, ki se noče obvezati, da bo odločal brez parlamenta, torej gazil zaprisežene zakone — državni zločinec! Po mnenju glavnega krščanskosocialnega glasila je to težka obdolžitev, če se more komu očitati, da se hoče držati prislege in zakonov! Spoštovanje državnih temeljnih zakonov in pravice sploh bi bilo torej — izdajstvo na državi!! Višje res ne gre več.

(Dalje pride).

Domače vesti.

Boj proti odiranju z živili v Trstu. Na namestništvu se je vršila te dni pod predsedstvom namestnika seja, na kateri se je razpravljalo o ukrepih proti v novejšem času žalibog v marsikaterih krogih Trsta pojavljajočemu se odiranju z živili. Sejo, ki se je poleg drugih udeležil tudi kontreadmiral Koudelka s celo vrsto vojaških poročevalcev, je otvoril namestnik z nagovorom, v katerem je naglašal, da je proti vsem takim pojavom, ker je prebivalstvo že dovolj težko prizadeto vsled vojne, treba nastopiti z vso brezobzirnostjo, z vsemi sredstvi, ki so na razpolago upravnim in sodnim oblastim. Sledila je debata, tekom katere se je razpravljalo o potrebnih ukrepih. Zato se ustanovi v svrhu bojevanja proti odiranju z živili in posebno proti navijanju cen in verižni trgovini poseben oddelek pri policijskem ravnanju. Novi urad, ki prične po ukazu namestnika delovati že v kratkem, se nahaja v poslopiju policijskega ravnatelstva v ulici Nadvojvode Jožefa št. 2 v pritličju. Pri svojem delovanju se bo posluževal posebno nasvetov izvedencev, ker je uspeh te za prebivalstvo tržaškega mesta tako važne akcije v veliki meri odvisen predvsem od razumnega sodelovanja občinstva.

Provizorična izvedba nekaterih poboljškov v učiteljski službi pragmatiki. Kakor doznajemo, se imajo učnim močem na srednjih in nižjih državnih učnih zavodih enkratni poboljški dohodkov, ki so jim bili lansko leto dovoljeni po provizorični izvedbi učiteljske službene pragmatike, ki je bila svoječasno v parlamentarni razpravi vnovič dovoliti za eno leto. Definitivni učitelji (ravnatelji profesorji) teh učnih zavodov dobijo — ako so na državnih srednjih šolah, ali na drugih enakovrednih zavodih nameščeni v devetem ali kakem višjem činovnem razredu, — k drugi, četrti in peti kvinkvinalni dokladi po 100 K in ravnatelji, k funkciji dokladi poleg še 200 K. Vadniški učitelji in izenačeni jim. učitelji k istim kvinkvinalnim dokladom po 100 K, kot enkratno naklonitev. Suplantom na srednjih šolah in istovrstnih zavodih se normalna remuneracija, ki so jo dobivali v šolskem letu, izpopolni na letni znesek 2100 K, suplantom na vadičah na 1800 K in asistentom na 1600 K po naknadnih enkratnih remuneracijskih dodatkih. Razum tega dobijo suplenti in asistenti po dve štiri in šestletnem službovanju enkratne dodatke po 10, 20, oziroma 30 od sto od remuneracij, zvišanih na gori označene letne zneske. Poboljški pri mirovinah in oskrbninah, dovoljenih v lanskem letu učnim močem, ki prestopajo v trajen ali začasn moč, in njih preostali, ostanejo provizorično v veljavi, dokler se ne izgotovi učiteljska službena pragmatika.

Preskrbovanje s petrolejem. Sedanje skrcenje produkcije surovega olja v Galiciji in pa potreba skupne preskrbe za potrebo na tem olju v zveznih državah sta dovedla do tega, da ima monarhija za svoje namene manjše množice petroleja na razpolago in da treba porabo petroleja znatno omejiti. Zato se je že z naredbom v septembru 1916. odredila zapora petroleja in se je čistilnicam dovolilo oddajanje primerno manjših množic petroleja tuzemski porabi. Čeprav je po operacijah na Romunskem pričakovati za bodočnost večjega dotoka na petroleju, se vendar kaže potreba še dalje segajoče uravnave prometa s petrolejem, da se bodo razpoložljive množice mogle porazdeljevati čim smotraneje, uvažujoč dejansko potrebo. V ta namen se pred vsem ustanovi na Dunaju petrolejska centrala (porazdeljevalnica) v obliki družbe z omejenim poroštvom, ki jo bo vodil odbor, sestavljen po ministrstvu za trgovino iz zastopnikov rafinerij. Petrolejska centrala bo pod državnim nadzorstvom in bo izvajala svoje delovanje po navodilih ministra za trgovino. Nje naloga bo porazdeljevanje petroleja od čistilnic do prodajalca na drobno. Dajala bo dovoljenje za oddajanje petroleja iz čistilnice, more izdajati naloge in napotke glede dobavljanja petroleja čistilnicam in trgovcem, ter more v slučaju potrebe tudi po sili razpolagati z zalogami petroleja. Nje navedbe se izvajajo potom politične eksekucije in vsak pregrešek proti nje odredbam bodo kaznovale politične oblasti. Dodaevna ministrska naredba določa, da more minister za trgo-

vino in po njegovem pooblastilu politične deželne oblasti izdajati predpise za uravnavo podrobnih razprodaje in porabe petroleja. Kar se tiče preskrbovanja prebivalstva, se morejo — ako se pokaže potreba — izdajati odredbe, eventuelno uvesti tudi petrolejske karte, ter odrediti rajoniranje prodaje petroleja. Za oddajanje mnenj o načelih porazdeljevanja petroleja, v tuzemstvu se ustanovi sosvetovalstvo, ki je sestavi ministrstvo za trgovino iz pripadnikov trgovine s petrolejem in konsumentov. To sosvetovalstvo bo moglo v teh vprašanjih stavljati samostojne predloge.

Pisarna mapa vojnopomožnega urada. Prejeli smo od tega urada: Čim dalje traja vojna in čim težje so žrtve, ki jih morajo doprinositi oni na fronti, tem večje postajajo dolžnosti onih, ki so ostali doma. — Mnogi tisoči ranjenih vojakov so potrebni skrbnega negovanja in postrzebe. Vojaki na bojiščih naj dobe milostrižnih darov v obliki meri. Rodbine vpklicancev treba podpirati in tudi vdov in sirot ne smemo pozabljati. Kolikor se je tudi storilo dosedaj, treba tudi nadalje storiti kolikor le možno, da se ublaži beda, nastala po doletnem trajanju vojne. Pisarna za vojno pomoč stavlja v promet okusno pisano mapo, ki jej je notranja in vnanja oprema zelo prikladna. Vzlic nizki ceni prihajajo iz prodaje znatni zneski za Rdeči križ, urad za vojno oskrbo in vojnopomožno pisarno. Prosimo, naj se s kupovanjem te mape dovažajo oficijelni vojni oskrbi nova sredstva. Mapa stane brez poštnine in dostave 10 kron. Dotični znesek naj se pošilja izključno tehnični obratni centrali vojnopomožne pisarne ministrstva za notranje stvari in sicer naj se nakazuje na konto poštne hranilnice št. 149.622.

Mestna zastavljavnica. Danes, 15. t. m., od 9 in pol dop. do 1 pop. se bodo prodajale na javni dražbi dragocenosti serije 136., zastavljene meseca decembra 1914. na bele listke, in sicer d št. 36.901. do št. 37.800, od 3 in pol pop. do 7 zvečer pa nedragoceni predmeti serije 138., zastavljene meseca decembra 1915. na rdeče listke, in sicer od št. 53.401 do št. 54.400. — Jutri, 16. t. m., od 9 in pol dop. do 1 pop. se bodo prodajali na javni dražbi razni predmeti serije 136., zastavljene na bele listke. Popoldne ne bo dražbe.

V nedeljo, 17. t. m., ob 5 popoldne se bo vršila v veliki dvorani Narodnega doma v Trstu dohodnena prireditve v korist soške armade. Priredi jo ženska podružnica Družbe sv. Cirila in Metoda, spored pa izvajajo učenci in učenke Ciril-Metodovih šol v Trstu.

ČESKO - BUDJEVIŠKA RESTAVRACIJA (Bosakova uzorna češka gostilna v Trstu) se nahaja v ulici delle Poste št. 14, vhod v ulici Giorgio Galatti, zraven glavne pošte, Slovenska postrežba in slovenski jedilni listi.

MALI OGLASI.

Bežunka iz Gorice, priletna, poštna, pridna, dobra kuharica in za vsako hišno delo, govori slovensko, italijansko in nemško, išče službo pri mali družini, v skladišču, uradu za celi dan ali kot postrežnica. Naslov pove Inscr. oddelek Edinosti. (J)

Išče se zobotehniški vajenec, s znanjem slovenskega, nemškega in italijanskega jezika. Naslov pove Inscr. odd. Edinosti. 3037

Kupujem bele čunje po K 1.50, barvane K 2.—, 80, bombaž K 6.—, volnena pokrivala K 3.50, leteni e K 4.—, rabljeno obleko K 2.—, belo, volno K 7.20, sivo volno K 6.—, Zaloga ulica Geppa 15. Naccon. 760

Usakovrstne žaklje kupujem na debelo in na drobno. Zaloga žakljev G. Stebel, ul. Torrente 36. 791

Rekord! Rekord! Kaj je to? Rekord na kemfčen izdelku: pač pa važno, redno sililo. Paket te tvarine d. 2.3 krožnice dobre, tečne: gobove, grahove, ješpre, nove, fižolove, krompirjeve in druge juhe. Karton z 120 paketi franco na dom 32 prot. po želji. Trgovci določijo veliki popust. — Naročila sprejema RUDOLF COTIČ, Vrhnika pri Ljubljani. 3025

Cikorija je na prodaj (večja množina). — Via Valdivino 29. M. Možetič. 787

Žaklje vsake vrste kupuje Jakob Margon Via Solitare št. 21. 789

Dobro vino in kisel vodo, zdravilno kisel vodo novi „Silvarelec“ razpošilja po povzetju A. OSET, pošestak in lastnik atinae pošta Guisanz, Korolko. — NB. Kupim tudi vsake množice steklenice, sedov ter starih in novih zamaskov. 3014

Na debelo samo za preprodajalce. Nogavice, sukanec, pipe, milo, granjeva podplata, razni gumbi, denarnice, mazilo za čevlje, električne svetiljke, baterije, pisarnski papir, kopirni svitniki, zapanke, postani rdečega križa, krama za brado, šlice, razna rezila, robači, mrežice za brko, pletenine, arajce, spodnje bliače, ogledala, ustnike, razna glavnik, zapanke „Patent Knopfe“ in drugo prodaja JAKOB LEVI, ulica 3. Nigolo št. 19. 26

Staro namizno in desertno vino v butilkah v veliki izberi.

Refošk, Ekstra-Moskat, Rosa-Malvasija, „Vino Santo“, „Lacrimae Cristi“, Bergunsko. Caternet i. t. d. i. t. d.

Prodaja se na debelo pri trvdki
Nicola Jovanović
Trst, Riva Tegetthoff št. 12.
Roka, Ulica Negozianti št. 5.

Piazza Caserma SALONE EDISON Palazzo Vianello
Oni, kateri se niso udeležili včeraj predstave veličastnega zgodovinskega umotvora
QUO VADIS?
bodo lahko danes, za zadnjikrat uživali lepote te čudovite in velikanske predstave.
Primerna tudi za dečke. Primerna tudi za dečke.
Začetek ob 3 1/2 — 4 1/2 — 6 1/2 — 8 1/2.

JADRANSKA BANKA
v Trstu, Via della Cassa di Risparmio 5
(Lastne poslopija)
sprejema do 16. decembra 1916. do 12 dop.
podpisovanja za
peto avstrijsko vojno posojilo.
I. štiridesetletno 5 1/2 % amort. državno posojilo
davka prosto à K 92.— % netto.
II. 1. junija 1922. plačljive državne zakladnice
davka proste à K 96.— netto.
Uradne ure: 9-12 dop. — 3-5 pop.

Danes dan prodaje
ODREZKOV
M. WEISS — Corso 7—9

Tržaška trgovinska banka
(Banca Commerciale Triestina)
Peto avstrijsko vojno posojilo
I. državno posojilo po 5 1/2 %, davka prosto razdolžno v 40. letih.
po ceni 92.50 % manj 1/2 % bonifikacije, a 92.— % netto.
II. državne zakladnice po 5 1/2 %, davka proste plačljive dne 1. junija 1922 po ceni 96.50 manj 1/2 % bonifikacije a 96.— % netto.
Rok podpisovanja: od 20. novembra 1916 do 16. decembra 1916, 12 op.

Podpisovanja se sprejemajo do tedaj pri
Tržaški trgovinski banki
(BANCA COMMERCIALE TRIESTINA)
v uradnih urah in sicer od 9-12 in od 3-6 pop. po zgoraj označenih pogojih.

PODPISOVANJA
za
peto avstrijsko vojno posojilo
1) štiridesetletno 5 1/2 % amort. državno posojilo
à K 92 netto od K 50.— nom. naprej
2) 1. junija 1922. plačljive državne zakladnice
à K 96.— netto sprejema
Živnostenska banka podr. v Trstu
Via Ponterosso 7 in Via Mar. Ter. 20 v lastni palači.
Tozadevna pojasnila se dajo drage volje.